Burgemeester oog in oog met de Joodse geschiedenis van Midden-Groningen.

“Groot en klein zijn daar gelijk,

De slaaf is vrij van zijn heer”.

De Historische Vereniging Hoogezand-Sappemeer e.o. heeft een ontmoeting gehad met burgemeester Erica van Lente van de gemeente Midden-Groningen.

Het bezoek vond plaats kort na het aantreden van burgemeester Van Lente, naar aanleiding van een item over de Joodse begraafplaats op RTV Noord. ,,Ze wilde graag een keer afspreken en dan ook de Joodse begraafplaats in Kolham bezoeken. Dit uit algemene interesse, vanwege 80 jaar vrijheid, legging van Stolpersteine en 4 mei’’, zegt secretaris en historicus Wim A.H. Rozema. De burgemeester kreeg uitgebreide uitleg over de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in onze regio, de Holocaust - die deze gemeenschap wegvaagde - en de geschiedenis van de Joodse begraafplaats.

Na een rondleiding langs diverse graven werd een kiezelsteen gelegd op de grafzerk van opa Simson Simons, die in 1935 overleed. Zijn vrouw en 8-jarige kleindochter Saartje werden op last van de Duitse bezetter opgepakt en op 17 september 1943 in het Poolse Auschwitz vermoord. ,,Het grote braakliggende terrein op de begraafplaats laat zien dat hier de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in de gemeente eindigt.’’, aldus Rozema.

De Historische Vereniging vindt het belangrijk dat de lokale geschiedenis wordt doorgegeven aan jonge mensen. Ieder voorjaar begeleidt oud-geschiedenisdocent Rozema schoolklassen op deze plek, zoals dit voorjaar groep 8 van basisscholen De Driespan en De Ster uit Harkstede.

Deze plek en de bijbehorende geschiedenis maakten grote indruk op burgemeester Van Lente.

De burgemeester sprak daarover tijdens haar toespraak op 4 mei bij het monument bij het station Hoogezand -Sappemeer :

„Meer dan 90 treinen gingen over dit spoor. Daarin zo'n 107.000 mensen die als beesten werden vervoerd. Tussen 15 juli 1942 en 13 september 1944. Van Kamp Westerbork naar een

van de Oosteuropese kampen, veelal Auschwitz of soms Theresienstadt. Vrijwel niemand keerde levend terug. De trein ging van Westerbork naar Nieuweschans via Hooghalen, Onnen, Waterhuizen, Kropswolde, Martenshoek, Hoogezand, Sappemeer-Oost, Zuidbroek, Scheemda en Winschoten naar Nieuweschans'',, aldus Van Lente in haar toespraak. "Niet zelden werden door de Joden, die in de treinen zaten briefjes naar buiten gegooid in Hoogezand en Sappemeer. Zoals die ene : 'Aan alle vrienden in Hoogezand-Sappemeer. De laatste groeten van fam. Dani de Beer op weg naar het onbekende'.

Burgemeester Van Lente : ,,Afgelopen week heb ik het bewust gedaan: de trein genomen om van Westerbork naar Nieuweschans te gaan. Het lieflijke landschap van deze mooie voorjaarsdagen met bijna zomerse temperaturen, het koolzaad in de bloei, uit het raam kijkend, af en toe wegdommelend. Wat lijkt het toch normaal om dat te doen, in vrijheid, in veiligheid.'' Op de terugweg is de burgermeester op een paar stations uitgestapt: Zuidbroek, Hoogezand, Kropswolde. ,,De geschiedenis is dan niet meer te ontlopen, hoe stralend de zon ook zijn best doet. Er staan informatieborden bij deze stations en er zijn bij dit station in Hoogezand, en op het station in Zuidbroek kunstwerken die verwijzen naar de pijnlijke geschiedenis van deze spoorlijn. Ik sprak een paar weken geleden met Wim Rozema en ik las zijn Westerdieplezing uit 2019 met een titel, die door merg en been gaat:

'We zijn met de heele familie in de trein, wij gaan!'.

Een hoopvolle uitroep; niet gehinderd door de vreselijke werkelijkheid die zou volgen.''

Er woonden 226 Joden in wat nu de gemeente Midden-Groningen is, toen de Tweede Wereldoorlog begon. Van hen zijn er 198 vermoord, alleen omdat ze Joods waren. In Nederland ging het om meer dan 100.000 mensen, in heel Europa om zo'n 6 miljoen Joodse mensen.

Ook veel homoseksuelen, Sinti en Roma en mensen met een geestelijke of lichamelijke beperking zijn vermoord. De burgemeester: ,,Dat is ongelofelijk en vreselijk en ik schrik steeds als ik die aantallen hoor en de reden waarom deze mensen niet meer mochten leven. Maar het goede nieuws is: wij kunnen er elke dag zelf iets aan doen. Ik heb dan ook een wens voor ons allemaal. Wij willen allemaal leven in vrede en veiligheid; ons hele leven lang. Het beste wat wij elkaar te bieden hebben, is nieuwsgierig te zijn naar elkaar. Ook al heb je soms vooroordelen, probeer je juist dan open te stellen voor mensen die anders denken dan jij, er anders uit zien dan jij of een ander geloof hebben dan jij. We zijn allemaal mensen die er elke dag het beste van proberen te maken. Laten we ruimte maken voor elkaar!’’

Foto’s : AWM-Fotografie.